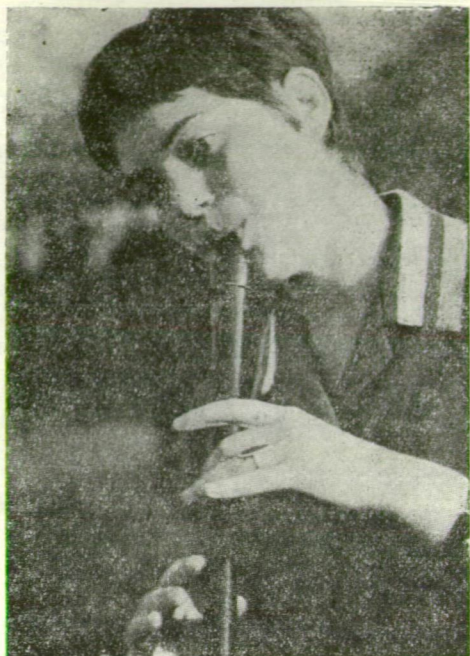

FARAGÓ LAURA

Látogatás a Baranyában élő csángóknál

„Ami a legfontosabb, az a személyes találkozás a parasztokkal — el kell menni a falvakba, parasztok között kell élni, megfigyelve életüket, művészetük és zenéjük gyökeréig hatolva úgy, ahogyan az napról napra feltárukozik.”

BARTÓK

A népzene, a nép dalait nem lehet csupán kottaanyagból és könyvekből megismerni. Aki a népdal lényegéhez akar eljutni, annak el kell jutnia a nép lelkéig. A népköltészetet tanulmányozhatjuk a nép ismeretétől függetlenül is. Mert aki ezt megpróbálta, aki elolvasott egy népköltést, vagy elénekelt egy népdalt, magasrendű művészi hatását saját magán tapasztalhatta, „hiszen a népköltészet egy-egy miniatűr példánya egyenrangú a legnagyobb műrecekkel”.

A népdalok kotta útján való megismerése igen magasrendű műélvezetet jelentett számomra is: elvezetett a csúcra, az ismeretlenség titkos birodalmába, ahová felemler egy-egy Bach-korál vagy Mozart-ária. De megmaradt „elérhetetlenek”, megmaradt „titoknak”, és egy kissé mindig távoli, objektív, de hatalmas világnak. Megrendülve gyönyörködtem alkotásaikban, hiszen „A művészet mennyei létrája ott áll mindenki előtt. Legfelső lépcsőfokára, igaz, csak Palestrinák, Bachok, Mozartok, Beethovenek juthatnak, ... de felfelé tekinteni: ez megadatott mindenkinek.” (Tóth Aladár)

Személyes találkozás kellett ahhoz, hogy rájőjjen: a népdal még ennél is több.

Feltekintek rá, de mélységeibe is leszálok. Azonosulok vele, mert személyes alkotásnak érzem: olyan igaznak és művészinak, amely egyszerre ott van a személytelenség végtelen szférájában is.

Az igazsága adja meg nagyságát.

„A népköltészet egyik fő érdeme: a valóság. Amit benne találunk, az mind igaz tény. Ha valami benne történetre vonatkozik, az történet, ha erkölcsre, az erkölcs, ha izlésre, az izlés. Itt minden betű adat, és minden kis adat a múltból, gyökerül szolgál új virágnak — a jövőben.” (Erdélyi János)

De az igazságot látni kell, nem elég elhinni.

„... hogy a nemzeti temperamentum igazi eszményét megragadhassuk, sohasem néztünk írott vagy nyomtatott melódiák után, mert úgy tartottuk, hogy azok általában holt anyagok. Ezek alapján behatolni magának a népzenenek igazi lüktető életébe lehetetlen. Aki valóban át akarja érezni ennek a népzenenek